

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франака у злату.ЗА ЦРНУ ГОРУ БРОЈ 10 ПАРА
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ БРОЈ 20 ПАРАЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Viesnik“ Cetinje (Monténégro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“
А ПРЕПЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Аустријско крвоштво

Трећи дан Ускрса 24. марта, појавио се око 4^{1/2} сата по подне над Подгорицом аустријски аероплан и бацио на варош 7 бомба, које су експлодирале уз страховито дјелство на главном тргу и шеталишту, где је због свечаног дана било много народа. Зликовац је тражио најживље мјесто, које ће донијети највише жртава. Број њихов је огроман, до сада у сличним несрећама нечувен: 93 што мртвих, што рањених грађана, већином жена и дјеце. До овога тренутка има мртвих 26. Много их је унакажених, а појединци су управо раскомадани. Једна жена у моменту кад је убијена бомбом, изордила је мртво дијете. Три су куће, на које је пала бомба тешко оштећене али, срећом, није у њима било жртава.

Овако говори хладна телеграфска жица разносећи глас о крвавом, безбожном и гњусном дјелу аустријских аеронаута. Од свих најстрашније, најбруталније, најкрвочлоније, ово је злочинство унесено у ружан, демонски трофеј ћесарових подвига као страха свјета и ругло срамне просвијећености.

Ко је то сусјед наш?

Да није варвар, Хун, да није каква библијски цар, који у хиљадама невиних тражи једнога кривога?

Ни варвар, ни Хун ни библијски цар, него змија, којој хабсбуршка круна представља срце, главу и отров.

Та, која је својом лажи и језуитизмом постала прва кћи вјере и предзије хришћанства, та, која је у лажном монашком руху хтјела да буде апостол запада на тихом Јегејском Мору, та, која је под палмовом граном увијек чувала или отров или нож — она, она — апостолска просвјетитељка — она је сусјед наш.

Стид и срам!

Покривена поразима и срамотом, бијена на свима фронтима као ниска неман, осуђена на пакао и расуло, на ништавило и клетву, она изгледа као шкорпија, која сувишком свога отрова трује и саму себе.

Жене и дјеца, старци и болни — то јој је циљ, као оној вјештици, која је у својим котловима варила живу дјецу.

Нема разлике између ње и њених „просвијећених“ управљача, који су од времена Јосифа II. хтјели да буду Волтеровски орлови, и ако су у суштини били сатрапи својих несретних народа и куга своје најближе околине.

Груба крволочна страст, која је у Пери Сегединцу, Кошутовом прогласу, Марчанском манастиру, звјерствима у Мачви и Пољској дошла до свог правог израза, зар је могла затајити своју праву канибалску особину на Цетињу и у Подгорици?

Срам и стид и клетва на вас, ви, који у тихом склоништу ноћи, у мирном Христовом празнику тражите невину крв, као хијене и шакали!

Наћи ће вас суд, који ће бити страшнији од провале земље и тешког млинског камена.

Гаврани ће да вас кљују, привезане на стуб срама и нечојства.

Слава Вама невиних жртве!

Мир пепелу Вашем!

Будимо опрезни!

Огроман број жртава у Подгорици даје нам повода да се обазремо на неке наше рђаве навике, без којих би се с омање последица врло лако могло проћи. За свакога мора бити макар данас јасно, да се наш непријатељ у својим злочиначким испадима против мирног становништва не води ни обзирима хуманости ни законима морала. Ни старо ни младо, ни здраво ни боно он неће да разликује. Ми немамо средстава, која би могла надмоћност његову да сузбију или уклоне. Аероплани још увијек падају као риједак плијен и најсавршенијој артиљерији. Читаве их армије обасипају ватром, па је ипак резултат врло незнатан. Дакле, вјероватност је далеко јача на страни нападача, него оних који имају да се бране. Али, то још не значи, да је потребно несмотреним излагањем или лаковјерношћу стављати себе непријатељу на нишан. И ако је тешко подвргавати критици жалосни случај у Подгорици, ипак се не може оставити без примједбе оно непојмљиво гомилање народа у моменту опасности. Ми сви добро знамо, да ћесарови „голубови“ не долазе по војничке објекте у наше мирне вароши. Ту нема ни војске ни војних инсталација ни стратегијских тачака. Хвала Богу, наши су шанчеви не у Подгорици, не на Ријеци, не на Цетињу, не у Бару, него далеко тамо на Дрини на домак Гацка и Требиња и на обалама Јадрана, у дубини непријатељског земљишта. То најбоље зна непријатељ сам, па ипак он долази бациома, где га не могу довести никакви вици разлози одбране и сигурности, него само дивљаштво и жеђ за невином крви. Зар може можда зауставити Цетиња представљајући себи ишта војно оперативнога? Зар се планови аустријског генералштаба могу кретати око једне застале вароши и неколико будних кућица? Зар згомиљани пазари с поврћем и дјецом могу улазити у стратегијске комбинације?

Над сваку је сумњу јасно, да тима разбојницима није ни до чега, него до уништавања, масакрирања, злобе, освете и панике, коју би ради унијети у наше масе. Сваки лијет њиховог аероплана само је рука зликовца и прохтјев паклене душе. Крви, меса, страха и расула — то траже они, који су у једној животињској помани изгубили сваку свијест о људском бићу, о човјеку и Богу.

Зашто да им и сами падамо у њихову звјерску чељуст? Склонимо се од њих колико се може! Они нам не доносе поздрав него смрт у комадима. Послушајмо савјете и наредбе наших власти. Чим се аероплан појави, разиђимо се, склањајмо се у куће и на она мјеста, која је власт камо поуздана и сигурна одредила.

Три су јака разлога која говоре за то:

- 1) што се одузима непријатељу могућност да баца бомбе у гомилу;
- 2) што се олакшава дјелство артиљерије, јер она само над празним улицама може да води борбу с аеропланом — и
- 3) што је увијек мања вјероватност, да ће бити жртава под кровом, јер се бомба одмах при удару упаљује.

Конечно, непријатељски аероплан не носи више од 7 бомба, па кад би народ био у кућама и склоништима, и кад би свака друга бомба погодила по једну кућу, то би евентуална штета била заправо неосјетна.

Лијет Цепелина изнад Париза проузрочио је врло незнатан број жртава: само једно је лице било тешко рањено, а осталих десетак лако.

При томе треба имати на уму, да је због више разлога немогућа прецизност у гађању из аероплана. Бомба је увијек

опаснија за околину онога мјеста, које непријатељ гађа, него за сам циљ.

Осни тога аероплан је опасан за масу и ако не баца бомбе. Он може бити наоружан митраљезом, запалљивом материјом и оштрим клинчима, а све то налази у гомили највише жртава.

За то треба наше грађанство да буде присебно и опрезно, да се управља према наредбама и упутствима својих надлежних власти и да избегава овако тешке и далекосежне последице, до каквих је, жалосним случајем, дошла наша Подгорица.

Обдашњи Царско-Руски Војни Агент г. генерал Н. Потапов примио је ово службено саопштење:

Петроград, 21. марта. у 4:45 по подне. — На фронту Њемена наша је војска, послје упорног ноћног боја 19. марта, продужујући своје наступање, одбацила Нијемце и, наносећи им тешке губитке, примакла се њиховим позицијама источно од линије Пилвишки—Мариампол—Калварија—Суваљки—Августово.

У Карпатима 18. и ноћу на 19. марта наше је наступање усајешно настављено, при чему је наш успјех у главном концентрисан на фронту од мјеста Воља Михова до Ужочког правца. Ударајући на ледом покривене висове под силовом непријатељском ватром, наша је војска, послје дуготрајног бајонетског боја, освојила цео низ положаја и врхова на гребену Половина, сјеверно од села Ветлина и Береги-Гора. На том је гребену један од наших храбрих пукова заузео веома утврђен непријатељски фронт, који је био опасан са два реда жице.

Одбијени су такође многобројни контра-напади Аустријанаца западно од жељезничке пруге Хомона-Мезо-Лаборц; и ако је непријатељ изводио те нападе с појачаном снагом, ипак је одбачен уз огромне своје губитке.

У рејону Хозјовке ми смо дигли у ваздух цео низ непријатељских мина, које су биле пред шанчевима аустријским, а послје тога одбацили непријатеља и заузели његове шанчеве.

У опште, за посљедња 24 сата заробили смо одет на карпатском фронту 32 официра и 2.300 војника са 5 митраљеза.

На осталим дјеловима нашега фронта није било знатнијих промјена.

По накнадним извјештајима утврђено је, да је у Хотинском правцу против нас дјествовала 42. хонведска дивизија у својим дјеловима, и да смо јој заробили 30 официра и 2.000 војника.

Петроград, 21. марта у 6:50 у вече. — По добивеним подацима потпуковник Мјасоједов, који је вршио дужност превађача у штабу наше 10. армије, (која је имала неуспјеха у рејону Мазурских језера), био је стављен под надзор. На овај се начин утврдила преступна дјелатност тога штабног официра, који је био у вези с агентима једне од зараћених држава. Одмах за тим он је затворен, а с њима и друга нека лица, на која се могло посумњати, али која не припадају саставу армије.

Ислеђење, које је поведено против Мјасоједова и његових саучесника, несумњиво је утврдило његову кривицу, због чега је он и

осуђен на вјешала, која је казна већ извршена. Против осталих његових саучесника у том ниском преступу води се потанко ислеђивање, да би се дошло до свих саодговорних лица. Чим се њихова кривица утврди, изрећи ће се и над њима одговарајућа казна.

Петроград, 21. марта у 2:10 у вече.

Наше се наступање у Карпатима развија с ранијим успјесима. У току 19. марта ми смо продужили да и даље успјешно продиремо од Воље Михове до Ужочког правца. Без обзира на упорни отпор Аустријанаца, на њихову употребу разорних зрна и на жестоке противнападе, наша је војска потиснула непријатеља, робећи му војнике, митраљезе и муницију, коју је он у бијегу бацао. За потопа 24 сата ми смо у Карпатима заробили до 100 официра и преко 7.000 војника са неколико десетина митраљеза.

На осталим дјеловима нашег фронта нема знатнијих промјена.

Њемачки Главни Штаб саопштио је 11. марта, да је њемачка војска, при одступању нашег одрела из Мемела, заробила код Полангена 500 наших војника.

Ово саопштење не одговара истини: при нашем одступању из Мемела ми смо у свему изгубили што мртвих што рањених 11, а ишчезлих 149 људи.

Аустријанци и даље бацају с аероплана бомбе на наше лазарете, и ако су на њима видно истакнути велики барјаи Црвенога Крста. Они то чине само за то, да би открили непријатељу наше установе, које пружају у позадини војске помоћ рањеним војницима.

Петроград, 22. марта у 10:45 у вече.

На фронту западно од Њемена бојеви се развијају за нас врло повољно. Наша је коњица на друму између Калварије и Суваљки, у рејону села Зелена Буда, послје упорног боја 20. марта с њемачком коњицом, коју је подржавала и пјешадија, сасјекла у налету много непријатељских војника, много их заробила и избацила Нијемце из њиховог заузетог рејона, те их сада гони.

У Карпатима 20. марта одржали смо знатан усајех на фронту сјеверно од правца Бартфелд и у рејону између Мезо-Лаборца и Љутовиског правца. У опште у току 20. марта заробили смо на карпатском фронту 2.100 војника са 3 топа и 3 митраљеза.

У рејону Залешчиков Аустријанци су покушали да пријеђу у наступање, али су се ови њихови напади свршили с потпуним неуспјехом. Овдје смо заробили 2 официра и око 100 војника.

У Хотинском правцу Аустријанци су послје жестоког пораза, што им га је 17. марта нанијела наша коњица, направили их у пјешачком строју, потпуно очистили нашу територију и одступили на своју границу, где се утврђују. У том боју од 17. марта наша је коњица, борећи се у пјешачком строју показала особиту окретност и надмоћност над непријатељем, нападајући га на бајонет, на копље и на нож.

У Црној Мору, у вече 21. марта, у Одеском Заливу наишла је на

мину и потонула турска крстарица, по изгледу „Мецидија“.

Петроград, 23. марта. у 3 сата по подне. На фронту западно од Њемена у току 23. марта наша је војска продужила да се на неким тачкама успјешно пробија напријед.

У Карпатима, у току ноћи на 21. марта и цио идући дан, водили су се у рејону сјеверно од правца Бартфелд упорни бојеви бајонетски с Аустријанцима. Овдје смо заробили 20 официра и преко 1.200 војника са 2 митраљеа.

У исто вријеме наставили смо врло успјешно наше продорање на фронту између Мезо-Лаборца и Ужочког правца. У том рејону заробили смо у потоња 24 сата око 25 официра и преко 2.000 војника са 3 топа. Пошто смо заузели у том рејону жељезничку станицу Цизна, ми смо на њој захватили све вагоне и локомотиве, а исто тако и велико слагалиште муниције и дио коморе.

Сјеверно од Черновица 21. и 22. марта водио се упоран бој, послје кога су Аустријанци били принуђени да одступе и да нам оставе преко 1.000 заробљеника.

На осталим дјеловима општега фронта нема знатнијих промена.

21. марта на Црном Мору код кримског побережја наша је флота ступила у препуцавање на далеком растојању с крстарицама „Гебен“ и „Бреслау“, које су успјеле да исплове из Босфора због густе магле потоњих дана. Наша је флота устала се у гоњене непријатеља, које је је трајало до мрака. У вече наше торпедњаче су најале на турске крстарице 100 миља далеко од Босфора. Ту се развила жестока топовска ватра и крстарице су се повукле из боја.

Уврђено је, да је она крстарица, која је потопљена у иличинама одеског залива доиста „Мецидија“.

Петроград, 24. марта у 3:30 по подне.

У рејону западно од Њемена, у току 23. марта дошло је у околини Маријампоља, Људвинова и Калварије до појединачних, дјелимичних бојева.

У Карпатима 22. марта наше се успјешно продорање наставило на цијелом фронту од рејона сјеверно Бартфелду до закључно Ужочког правца. При томе смо особито знатно напредовали у рејону Ростокског прелаза, у чијој смо околини освојили врло важан дио главног гребена и са предњим дјеловима прешли на његове јужне падине, освојивши села Смолиник и Ореш Руски. Покушај Аустријанаца да нас задрже противнападима на појединим тачкама карпатског гребена, остао је без успјеха. Сви су непријатељски напади одбијени уз велике противничке губитке. На своме одступању Аустријанци пале мостове и магазине провијантске. У потоња 24 сата заробљено је на Карпатима 20 официра и преко 1.500 војника.

На осталим дјеловима нашег општег фронта дошло је само до артиљеријске и пушчане палбе, а било је и извидничког чаркања.

Попис заробљеника у Пшемислу завршен је. Укупно је у свему у унутрашњост Русије:

9 генерала, 2.307 официра и 113.890 војника. Осим тога остављено је у болницама на ратишту око 6.800 болесних и рањених војника, који се нијесу могли упутити због свога здравља у унутрашњост. Тима болесницима и рањеницима додијелено је на службу, као помоћ руском медицинском персоналу, 120 аустријских љекара и 100 помоћника санитарских.

На тај начин заробљени у Пшемислу гарнизон представља коначно број 123.235 људи.

У наше руке пала је огромна количина разноврсног материјала, који

се још пописује. До данас је пописано преко 900 топова, од којих је мноштво потпуно неовијешених. Сваки дан се наилазе нова слагалишта муниције и осталог материјала. Много је топова, пушака и разног прибора добацано у ријеку Сан. Подузете су све мјере да се сав тај материјал извади из воде.

Велики Књаз Никола

У лондонском „Тајмсу“ изишао је веома занимљив опис личности Великог Кнеза Николе, генералисима руске војске, из пера ратног америчког дописника Стенлеја Вашингтона, који је неколико мјесеци провео на руском фронту код Варшаве. Вашингтон један од најтрезвенијих и најоштријих посматрача рата и велико је ауторитета. Руску војску познаје још од руско-јапанског рата, у коме је као дописник учествовао уз Јапанце. О руској војсци и њеном генералисиму има овај Американци врло високо мишљење и вјерује у коначну побједу Русије.

„У садашњем рату — пише Вашингтон — Велики Књаз Никола је прикупио елементе који омогућавају Русима да дођу до коначног успјеха. То је велики човек, широких погледа, политичког оштроумља, који је ријешен да корача напријед ка побједи не осврћући се ни на какве препреке. Одличан је познавалац људи, те је свој главни стан попунио све самим способним личностима. За начелника свога главног штаба узео је изврсног стратега, а друга мјеста попунио је официрима који су су били међу најбољима у Русији.

У војсци је апсолутни аутократа: једина му је мисао побједа Русије пошто по то. Генералисим толико паметан човек, да слуша и савјете других, ако су они умјесни, а мишљење у последњем тренутку. Ако су туђи планови добри, онда их прима, само да би се дошло до побједе. Познаје добро и слабе стране руског војника, боље него и један његов генерал. Има толику моралну снагу да се кад је потребно, повлачи, не водећи много рачуна о политичким ефектима које би могло имати повлачење, пошто су његове трупе у дефанзиви равне најбољим трупам на свијету.

Против Аустријанаца, над којима су Руси у јакој надмоћности његове су лорбе готово увијек мале офанзивни карактер, и мале те не увијек успјеха. Међутим Нијемце је, кад год је могао, пуштао да наступају на њ. Та његова стратегија, да Нијемце увијек привлачи слабила је германску снагу и нанијела јој ужасне губитке.

Вјерујући непоколебљиво у снагу своје војске и у сјајну будућност Русије, а наоружан јединственим стрпљењем Великог Књаз Никола се приближава коначној побједи над заједничким непријатељем Руса, Француза, Енглезе и других њихових савезника“.

Нијемци разочарани

Њемачки лист „Таг“ износи, каква су све разочарања приликом овога рата доживјели Нијемци. Њемачки дипломати, професори и политички људи сматрали су као поуздано, да ће Индија, ако би Енглеска била уплетена у рат, скокити као један човек и побунити се. Али она се није побунила, него, напротив, десетине хиљада Индијанаца боре се против Нијемаца у Француској. Па и „свети рат“ сматрао се као важан чинилац против Енглеске. Сада се видјело да је и ту рачун био погрешан. Пророков барјак прикупио је огромне бројеве вјерних пода се, али он више није символ оне фанатичне снаге која све руши.

Тако се исто гријешило рачунајући да су Руси неспремни, да ће им требати много времена за мобилизацију, да им је слаба жељезничка мрежа, рђаво наоружање и да много нију алкохолна пића. Али није све било тако. Руске трупе су

брзо биле мобилисане и тукле су се добро. Алкохол је забрањен, а револуција није притекла Нијемцима у помоћ. У Француској политички раздор између официра није још произвео жељене ефекте.

И звона реквизирају!

Лондонски лист „Дели Њус“ има вијест из Рима, да је аустро-угарска влада донјела одлуку о реквизирању црквених звона. Аустријски главни штаб вјерује, да ће се том реквизицијом довољно подмирити недостатак у бакру. Реквизицију звона допустиле су и аустро-угарске црквене власти. Само ће, вели, саборним храмовима бити остављено по које звоно, несумњиво само због тога, да се има чиме „одзвонити“ пропаст Хабсбуршке Царевине!

ТЕЛЕГРАМИ

Ниш, 21. марта. По добивеним извјештајима, јаке бугарске комитске чете сузбијене су и бјеже ка бугарској граници. При бјежању покренуле су силом погранична села да се селе у Бугарску. По добивеним податцима, наши су губитци 60 мртвих и 53 рањених; међу рањеним има 5 официра.

Ниш, 22. марта. Госп. Министар Унутрашњих Дјела добио је јуче овај извјештај: „Био сам у Струмици и утврдио сам да су Бугари једновременно напали у великим масама на струмичку станицу и Валандово. Из њиховог нападног плана види се да им је циљ био да разруше жељезничке објекте. Свој фронт према струмичкој станици развили су од км 106, гдје су побили и погнали нашу посаду, унакажујући љешеве. Ту су пресјекли жељезничке и телеграфске линије. Одатле па све до иза струмичке станице, они су били посјели све висове. Најжешћи напад био је на струмичку посаду, према којој су нападачи били у огромној надмоћности по броју. Посада, потпомогнута ватром од наше посаде из Миловча која је заузела положај према мосту на км 103, и двијема четата из Демир Капије, успјела је да одбјеже нападе у подне. Нападачи су приликом повлачења из села кроз која су пролази повели све становништво и потјерали сву стоку. Из Бугарске прешли су најкраћим путем којим се до струмичке станице стиже за 1½ час. Приликом прелаза запалили су наше двије карауле. Наше мање војне посаде по селима давале су отпор. Оне су махом побијене. Жртава са обје стране има у знатном броју. Њихов број јавићу када буде пописан. Од официра нико није погинуо, али има пет рањених. У нападу су учествовали Бугари, Турци, и Аустријанци. Нађена документа код ових последњих шаљем првом поштом. У нашим рукама налазе се заробљеници. Ниједан жељезнички објект није повријеђен, што је заслуга ратног пожртвовања наших војника и официра који су, ако у много мањем броју, ипак нагнали противника у бјегство.

Лондон, 16. марта. Једна велика личност из једне неутралне државе, која се дуго бавила у Њемачкој и која потпуно познаје мишљење ъемачког народа, објавила је један важан чланак о очевидној промјени у духу ъемачког народа за вријеме последње њене посјете у Њемачкој. Истина о опасном положају ъемачке царевине — вели та особа — почиње да осваја духове главног генералштаба, великих индустријалаца, чиновника и у опште свих оних који заузимају високе положаје у великим центрима. Људи мање истакнутог положаја такође су брзо схватили ситуацију. Свака помисао на потпуну ъемачку побједу сада је уклоњена и многа лица са којима сам раније долазио у додир и која су ми тврдила да су Париз, Кале и Варшава већ у ъемачким рукама, сада више не вје-

рују у потпуну ъемачку побједу. Сад је већ и теже добијати извјештаје од неутралних држава. Нарочито су Пруси непријатељски расположени према неутралнима, па се чак тако показују и према Американцима. Држање људи као Русвелт и садашњи ректор университета Лаворд — као и американских листова — изазвало је толико Прусе да многи Американци држе за паметније да не говоре енглески на јавним мјестима. Енглеска публика гријеши што држи да Нијемци презиру нове трупе које је организовао Лорд Киченер. Извјесно је да се о томе њихово мишљење промијенило, као и увјерење да ће се само олош становништва полакомити да за новац ступи у енглеску војску. Такве идеје потпуно су ишчезле. Изгледа да су ъемачке недаће још од почетка рата отвориле очи цијелом свијету у Њемачкој. За вријеме моје раније посјете, све мисли у Њемачкој биле су концентрисане на Кале и Париз. Овај последњи је чак долазио у други ред. Мапе, покривене барјачићима, показивале су да ъемачка војска има да изврши само неколико дана марша, па да доспије у пристаништа Ла Манша, одакле може доминирати Лондоном. Када једном Нијемци буду у Калеу, Цепелинови балони, Крупови топови, мине и подводне лађе начиниће пута. Када се Довер заузме, биће крај рата.

У јануару о. г. мене су увјеравали људи врло великог положаја да ће Варшава бити заузета првог марта и да ће то освојење ослободити милион ъемачких војника који ће бити довољни да отворе пут ка Калеу. Послије Варшаве задобићемо Первизе, Фирн, Денкерк и Кале.

Треба добро познати карактер ъемачког народа, па тек онда разумјети зашто тамо народ који је толико пута разочаран, није употребио прву згодну прилику да закључи мир послје неуспјеха маршала Хинденбурга да заузме Варшаву. Њемачки пресбиро је врло вјешто скренуо пажњу јавног мишљења на блокаду Енглеске коју ће извршити ъемачке подводне лађе. Један Нијемац који је живио у Енглеској тридесет година, вјеровао је да ће ъемачке лађе тако опасати Енглеску и да ће ова, услед оскудице у житу, бити приморана да за кратко вријеме тражи мир. Када сам прошле недеље оставио Њемачку, политичари су почели да сумњају у ъемачке подводне лађе и све су им се наде окренуле к Дарданелима, јер држе да су савезници предузели врло тежак задатак.

Држање Нијемаца према Аустријанцима врло је арогантно, и Нијемци држе да пораз Аустријанаца неће у исто вријеме значити и пораз Њемачке. Односно Румуније и Италије, Нијемци држе да се оне могу купити и да ће бити купљене. Критика ъемачких генерала и дипломата достигла је такав степен у Њемачкој, какав до сада није имала у Царевини. Канцелар Бетман-Холвег омрзнут је од цијелог свијета, а кнеза Лихновског проклињу за то што је преварио ъемачку владу.

Нијемци веле: „Wir müssen siegen!“ (ми морамо побиједити), у мјесто што су некад говорили: „Wir werden siegen!“ (ми ћемо побиједити). Други, истина, веле: „ми не можемо побиједити, али нећемо изгубити, и бар ћемо задржати Белгију“ (К. С. Пресбиро).

Париз, 19. марта. Лагумска борба води се на многобројним тачкама фронта. Имали смо успјеха код Сен-Пьера, југозападно од Перона. Код мајура Колер, сјеверно од Бери-о-Бака бацили смо у ваздух непријатељске лагуме плотуном из наших топова од 75 мм. Њемачка

стражарница ишчезла је у ували. У шуми Ле Претр заробили смо 140 војника, од којих 3 официра. Сви противнапади непријатеља били су одбијени. Нападај против наших предстража у околини Пароа извођен је од стране једног батаљона „ландвера“ који је претрпио велике убитке. (Хавас.)

Париз, 19. марта. Вођене су артиљеријске борбе на различитим тачкама фронта. У Воеври, западно од Шуме Ле Претр заузели смо село Те-ан-Хеј и у њему се одржали, и ако су Нијемци више пута изводили противнападе. У Лорени и Вожима ништа нова. Јужно од Ликсмида, поручик авиатичар Гарос борио је један њемачки аероплан, огодивши га митраљезом. У околини Ене, још један њемачки авиатичар био је оборен погођен из пуше од авиатичара Навора. (Хавас.)

Петроград, 19. марта. Нијемци у напустили опсаду Осовца и одукли натраг преко 600 топова којима је побједоносно одолијевала уска мала тврђава.

Рим, 19. марта. Савезници ће потребити Имброс као поморску азу против Дарданела. Сви новинари по наредби Енглеза су напустили Тенедос. Енглеска је упутила з Дарданеле оклопаче „Лајон“ „Лондон“. Многобројни француски транспорти на Малти очекују наредбу да отпутују. Књаз Луј Боенцолерн и командант „Емдена“ алазе се на Малти као робови. (Нар. звјештај).

Атина, 19. марта. Јуче је предана зобраћају телефонска линија између Атине и Солуна. То је најужа линија на Балкану.

Берн, 19. марта. Швајцарска Агенција јавља да је савезно вијеће добило петицију швајцарског друштва за мир, у којој се тражило а се сазове конференција представника неутралних држава ради осредовања међу зараћеним државама. Савезно вијеће је мишљело да није још наступио тренутак за такву акцију, и да и сам начин је добро изабран.

Ротердам, 19. марта. Енглески авиатичари су дуго летјели изнад Зебрижа и бацали су бомбе. Штета непозната. На авиатичаре се пуцало са свих страна.

Рим, 20. марта. Руски и турски амбасадори у Риму опровргавају јест да ће се закључити засебан мир.

„Giornale d' Italia“ сазнаје из Гаца да је у Одеси концентрисано 50.000 људи са 160 транспората, да „Гебен“ и „Бреслау“ са осталим флотом крстаре да омету ово крцавање.

Париз, 20. марта. Један чувени ландски часопис објављује један јанак у коме се каже да је пријордиални интерес Холандије да одржи независност Белгије. Амстердамске новине такође доносе анкe о њемачкој опасности и изјужу својој публици опасност која настала по Холандију од једне империјалистичке и нескрупулозне њемачке.

Париз, 20. марта. Генерал Појавио је једном новинару у Со-ну: „Одушевљен сам војничким егнућем Русије чију ћемо дивну агу моћи ускоро да цијенимо. Оје путовање ми је појачало у-ређење у коначну побједу“.

Париз, 20. марта. Оповргавају антируске манифестације у Со-ну од стране онамошњих Јевреја. Ична депеша није пошла из Со-на, већ је измишљена у њемач-кој редакцији.

Париз, 20. марта. Млетачке но-не доносе да вриједност новца у стро-Угарској сваки даном све-ше пада од 32 до 35%. Изда-на огромна количина банкнота које по тешко циркулишу, пошто их

свијет прима с неповјерењем. Увје-равају да је Аустрија издала 3 ми-лиарде, а Угарска 2 милиарде рат-них бонова.

Париз, 20. марта. У околини Со-ме, код Ла Боасела и Сен-Пиера, настављено је лагумско ратовање са преимућством на француској страни. У шуми Ле Претр, сјеверо-западно од Пон-а-Мусона између 18. и 19. марта заробљено је 200 Нијемаца међу којима 6 официра. Оборен је један њемачки аероплан који је бацно бомбе на Ренс и за-палио се у ваздуху. Обадва ави-јатичара здрави су и заробљени су. (Хавас.)

Лондон, 20. марта. Како доносе листови штета коју су нанијели Ни-јемци енглеској трговачкој марини од августа мјесеца 1914. до по-четка марта 1915 г. износи три ми-лиона лира стерлинга за бродове и близу четири и по милиона ли-ра стерлинга за робу.

Атина, 20. марта. Генерал По-стигао је овамо са свог пута из Солуна. Он ће остати два дана у Атини прије него што отпутује за Марсељ.

Лондон, 20. марта. Из Лондона се кренула за Србију и четврта са-нитарна мисија. Ова ће мисија пре-дузети лијечење специјално оних болесника који болују од тифуса.

Беч, 20. марта. Забрањује се ку-повица ђутуре будуће жетве.

Беч, 20. марта. Из Лондона јав-љају да је енглески пароброд „Се-вен Сец“ потопљен од једног ње-мачког подморског брода.

Петроград, 21. марта. Цар је од-ликовао министра финансија Барка орденом Св. Ане првог степена.

Помоћник министра војног гене-рал Верназдерер именован је чла-ном Государственог Савјета и задр-жан на свом старом мјесту.

Званичне новине објављују рје-шење министарског савјета које је одобрио Цар, односно проширења општинске самоуправе на вароши-руске Пољске. (Вјестник.)

Петроград, 21. марта. На запад-ном фронту Њемени постигли смо 18. марта знатан успјех. (Радиотел. извјештај).

Лондон, 21. марта. Рајтерова А-генција јавља да су њемачки пол-водни бродови јутрос потопили три енглеске рибарске лађе према Шилдсу. Послуга је спасена.

Лондон, 21. марта. Британски адмиралитет јавља, да је један ен-глески аероплан са успјехом напао њемачке подводне бродове који су се налазили у Хобокену. Један ен-глески хидроплан бацно је 4 бом-бе на два њемачка подморска бро-да који су се налазили у Зебрижу. За вријеме од 11. до 18. марта 1559 бродова ушло је и изишло из енглеских пристаништа. Од тог броја пет лађа потопили су њемач-ки подводни бродови.

Париз, 21. марта. Код Сен-Пи-реа, југозападно од Перона, наши лагумски радови напредују. Код Ла-синиња, њемачки покушај продира-ња био је заустављен нашом ват-ром при самом изласку из шанца. У Горњем Алсасу, у околини Берн-хопта одбили смо два њемачка на-падаја. (Хавас.)

Мелберн, 21. марта. Министар предсједник спремио је један нови аустралијски континент за фронт. (Радиотел. извј.)

Париз, 22. марта. Сва штампа објављује депешу о бугарском упа-ду у Србију. Извјесни листови живо замјеравају бугарској влади на дво-личности њенога држања. „Матен“ сматра да би опасно било не при-знати да је бугарски упад озбиљна ствар. Он каже да би братоуби-лачка борба између двије државе била неразумна. Напомињући три разне версије о саставу бугарских колона које су извршиле напад,

„Матен“ мисли да треба сачекати па да се тек онда донесе суд о овоме инциденту. Он додаје да се у обавјештеним круговима мисли да је униформа нападача била у-право униформа њемачка и аустриј-ска. — „Пти Паризијен“ налази да је инцидент озбиљан, али га не треба сматрати да је трагичан. Ово је пети напад од почетка европ-скога рата. Да у Софији немају рђаве намјере против Србије, они не би послали 1500 људи на Ва-ландово. Овај лист сматра да Ра-дославов не да да се изазове борба са Србијом, у тренутку кад се бу-гарски народ скоро привољно Трој-ном Споразуму. — Листови овако објашњавају бугарски напад: Од прије неког времена говори се да се Бугарска све више клонила Трој-ном Споразуму, одлажући своје захтјеве у погледу Македоније до потоњег регулисања. То је било довољно, па да македонска пар-тија приступи својим старим метода-ма притиска на круну. Атентат у Со-фији изведен је у тренутку кад је припреман споразум између Вени-зелоса и Радославова.

Петроград, 22. марта. Одгова-рајући путем штампе на многоброј-не депеше, писма и честитке, при-ликом пада Пшемисла, Велики Књаз Николај Николајевић захвалио је од свег срца свима установама, при-ватним личностима, сељацима и рад-ницима на честиткама, молитвама жељама и симпатијама, којима је дирнут у дубину душе. „Чврсто вјерујем — завршава Велики Књаз Николај — да нас Бог неће лиши-ти своје свемогуће помоћи ни у бу-дућности, и да ће дати нашој вој-сци и флоти, заједно с војскама и флотама наших савезника, да конач-но сатремо непријатеља Русије, свега Словенства, правде и истин-ске цивилизације, на добро читавог свијета. (Вјестник.)

Петроград, 22. марта. Генерал А-лексјејев именован је на мјесто гене-рала Руског командантом војске на сјеверозападном фронту. Генерал Алексјејев учествовао је у руско-тур-ском рату 1877. и у руско-јапан-ском рату. Био је шеф штаба ки-јевске области. (Вјестник.)

Париз, 22. марта. Њемачка влада преко владе Сједињених Држава Америчких у Вашингтону затражила је извјештај како ће енглеска влада поступити са официрима и послугом њемачких подморских лађа. Ње-мачка влада тврди, да се са њези-ним заробљеницима рђаво поступа и тражи да се код енглеске владе најенергичније протестује. За сваког морнара из послуге њемачког под-морског брода одговараће један енглески официр заробљеник, са којим ће се исто тако поступати. Сир Едвард Греј одговорио је да се заробљеници са подморских бро-дова И 8 и И 12 налазе у морнар-ској касарни; да се са њима чо-вјечно поступа; да им се дају књиге од њемачких аутора; да не морају да раде и да су боље хранјени и обучени него енглески заробљеници истог ранга заточени у Њемачкој. Ипак, ти заробљеници потопили су толико енглеских и неутралних бро-дова који су били безопасни, уби-јајући са уживањем противничке неборце, што им не служи на част. Енглеска влада истиче да су Ен-глези спасли из воде више од 1000 њемачких официра и морнара; чes-то пута су се спасиоци излагали опасности и на штету енглеских поморских операција. Поред свега тога, Нијемци никада нијесу спасили ниједног енглеског морнара. Њемач-ки подморски брод И 10 потопио је три рибарске барке и није спа-сао ниједног човјека. (Радиотеле-графски извј.)

Петроград, 22. марта. У послед-ње вријеме, елементи аустријских трупа тако су измијешани, да смо

у једном мало значајном сектору од пет врста, заробили неки дан у једној јединој борби војнике који чине дио 14 разних пукова из потпуно различитих дивизија. У борбама, приликом наше офансиве на Карпатима, наше трупе нашле су у снијегу закопане топове које су Аустријанци оставили у свом наглом повлачењу као и огромну количину пушчане муниције, коју непријатељ није могао понијети са својих ранијих положаја. У току борба на Карпатима 17 о. мј. за-плијенили смо заставу 32. хонвед-ског пука. (Вјестник.)

Лондон, 22. марта. Енглески па-роброд „Стартилин“ потопљен је торпедом. Послуга спасена.

Лондон, 22. марта. Стигла је американска нота и биће објављена ове недјеље.

Кинеско-јапанска конференција погоршала је ситуацију. Јапан је изјавио да не може више одуго-влачити преговоре и тражио је да се 21 његов захтјев које је поста-вио, прими у начелу. У Чинанфу неспокојство расте, јер Јапанци ко-пају ровове и предузимају мјере за случај опсаде (К. С. Пресбиро).

Рим, 22. марта. Новине доносе интервјује са Ризовом и Ристићем, бугарским и српским министрима у Риму, о струмичком инциденту. Г. Ристић, противно Ризовљевој вер-сији, тврди да је напад организо-ван на бугарском земљишту. Ита-лијанска штампа врло оштро осу-ђује ово изазивање код Валандова, као и раније арбанашке упаде.

Аустријанци признају своје пора-зе на Карпатима.

Једна депеша из Валоне јавља да је ухваћен у арбанашким вода-ма један брод непознате народности са оружјем, муницијом и храном.

Из Лондона потврђују озбиљну побуну у Сингапору. Сви енглески официри су побијени. Послуга са ратних бродова уз помоћ фран-цуске послуге надвладала је бун-товнике.

Рим, 22. марта. Генерал Поро именован је шефом генералштаба. Поводом српско-бугарског инци-дента, „Трибуна“ пише, коме та-ришући овај догађај, да Бугарска не носи директне кривице и одго-ворности за све ово и да нема о-пасности.

Јављају из Петрограда да ће позив класе од 1916. довести под заставу преко пола милиона људи.

Атина, 22. марта. Више савез-ничких бродова настављају без пре-станка да бомбардују Дарданеле, како би заштитили рад на укл-њању мина и спријечили Турке да поправе батерије. Извиђања од стра-не савезничких авиатичара настав-љају се. (Радиотел. извј.)

Лондон, 22. марта. Трупе гене-рала Боте зазеле су један центар чим ће се много олакшати опера-ције у унутрашњости земље. Ни-јемци су били приморани да се по-вуку, пошто им је одступница била дошла у опасност. (Радиотел. извј.)

Париз, 22. марта. Није било ни-чег значајнијег. Дан је протекао мирно на читавом фронту, осим у Воеври, гдје продужавамо своје на-предовање. Освојили смо село Ре-њевил, два и по километра западно од села Феј-ан-Хеј, које смо зау-зели 18. (Хавас.)

Петроград, 23. марта. Посада турске крстарице „Меџидије“ која је потопљена мином у одеском за-ливу, спасена је од непријатељских бродова који су је пратили. Јар-боли и топови једино више из воде. (Вјестник.)

Париз, 23. марта. На читавом фронту владала је магла. Југоисто-чно од Сен-Михиела отели смо три узастопне линије шанчева и дохва-тили се организованог дијела ње-мачких положаја сјеверно од Рен-ревила. (Хавас.)

Париз, 23. марта. Од синоћњег саопштења није се десило ништа ново. Француске војне власти примиле су потанки извјештај о бомбардовању у Белгији 13. ов. мј. у од стране енглеских авијатичара. Резултати су ови: склониште аероплана у Боржеру било је много оштећено као у Хибокену. Поморске градионице у Анверсу запаљене су; два поморска брода су разорена, а трећи оштећен. Убијено је 40 њемачки радника и 62 рањено. (Хавас).

Рим, 24. марта. Српски министар г. Михаиловић пошао је данас из Рима и ујрцао се у Напуљу. На његово мјесто долази г. Ристић. (Радиотелеграф. извјештај).

Лондон, 24. марта. Американски пароброд „Гринбриер“ потопљен је у Северном Мору. Послуга се искрцала у Шлезвигу. (Радиотелегр. извјештај).

Њујорк, 24. марта. Њемачка крстарица „Принц Ајтел“ побјегла је из Њу-Порта за вријеме буре. На броду, изгледа, нема официра. (Радиотелегр. извјештај).

Париз, 25. марта. Њемачки заробљеници кажу да су у току последњих борба у јужној Воеври, Нијемци имали 6 узастопно уништених батаљона. (Радиотел. извј.)

Лондон, 25. марта. Наше трупе показују се врло активне и њихова војничка вриједност постаје сваки даном све већа. Краљ је забранио трошење пива и алкохола у приватним кућама у Краљевини. (Радиотел. извј.)

Софија, 25. марта. Српско-бугарски инцидент је пријатељски изравнат. Струмички Бугари претендују, да су се побунили погранични српски становници против српских власти и да су онда побјегли на бугарско земљиште. (Радиотел. извј.)

Париз, 25. марта. Јутрошње новине примају у опште нимало повољно одговор бугарске владе српској влади, — изражавајући повел свега мишљење да инцидент неће имати посљедица. Новине истичу да се бугарска нота опире само на факта, која су до сад позната и којима не доноси никаква доказа према провјереним тврдњама српске владе. „Le Petit Parisien“ хвали бугарску владу што бар неће да се солидаризује с комитама. „L' Echo de Paris“ не вјерује да је бугарска влада саучесник у бугарском нападају, али изјављује да је за жаљање што неће да поправи његове посљедице. (Нар. извјештај.)

Рим, 25. марта. — Јуче у Специји предат је новом дредноту „Конте Кавур“ ратни барјак.

Општа офанзива савезника утврђена је преко генерала По-а. Очекује се потпуна спрема Русије, којој ће енглески транспорти донијети оружје и муницију преко Архангелска, тек се лука ослободи од леда.

Генерал По стигао је у Сиракузу на повратку с Балкана.

Вашингтонска влада тражи милион франака оштете од Њемачке за пароброд „Виљем Фреј“.

Руска флота водила је артиљеријски бој са Гебеном и Бреславом, који су побјегли.

Одговарајући на протеет који је уложио српски посланик у Софији о догађају на граници, бугарска влада је одговорила, да нема никаквог учешћа у догађају створеном од комитација који нијесу Бугари.

Више транспората војника упућено је из Нице и околине у Дарданеле.

Париз, 25. марта. Њемачки командант 7. кора упутио је у свом округу један апел у којему моли жене да се не туже, у писмима која пишу својим мужевима на фронту, на немање хљеба, пошто то неповољно утиче на војнички морал.

Њујорк, 25. марта. Неколико америчких личности из највиших државничких и свештеничких кругова вратили су се у Њујорк из Белгије коју су сву прешли у аутомобилу. Они кажу да никад нијесу могли замислити да једна цивилизована земља може да буде тако потпуно опљачкана од стране једне инвазионе војске, која себе сматра цивилизованом. Нијемци су се показали као најнечовјечнији ратници за које историја зна, и према њима су Хуни и Вандали само аматери.

Париз, 25. марта. Испошљање пљачке из Белгије у Њемачку узело је толике сразмјере, да су њемачке војне власти изјавиле да ће се од сада све пошљике прегледавати и примаће се само ствари које су од неке вриједности.

Дневник

Ускрс у Двору. Његово Величанство Краљ провео је у кругу своје узвишене породице ускршње празнике у Дворцу на Ријечи. Шеф штаба црногорске врховне команде, г. генерал Божа Јанковић имао је част бити гостом Његовог Величанства. Краљевска влада лично је честитала Његовом Величанству и узвишеној Краљевској Породици свијетле празнике Христове Воскресења.

Краљевска пажња. Њ. В. Краљ и Њ. Кр. В. Насљедник, праћени од г. С. Вулетића, Министра Унутрашњих Послова, г. генерала Б. Јанковића, Шефа Штаба Врховне Команде и дворског часништва, пошли су јучер на аутомобилима са Ријеке у Подгорицу, да посјете мјесто катастрофе, коју је јучер тамо произвео варварски напад аустројског аероплана. Господар, Насљедник и два Краљевска Породица до данас су душе потресени, озлојеђени и револтирани посљедицама напада аустројског аероплана на мирно становништво Подгорице. Књаз Насљедник, иако је болестан, иако су му љекари забранили напоре и теже кретање, није могао одолети срцу, већ је такођер пошао у Подгорицу да посјети жртве. Успут код Крњичке Каменице Високи Путници срели су тужни спровод. На колима је био мртвачки сандук са посмртним остатцима једне жртве, коју је својта пратила у мјесто рођења. Аутомобили засташе. Краљ, Насљедник и господа из пратње усташе, открише главе, прекрстише се и одадоше потоње почаст. Господар је био необично ганут. Краљ је са Насљедником свратио на Крушевац, гдје их је дочекао Књаз Мирко и дао им прве дирљиве извјештаје о току јучерашње несреће. По томе су одмах кренули у варош пред Војни Стан, гдје су их предусреле мјесне војне и грађанске власти. Краљ и г. генерал Јанковић отуда су се упутили у варош, а остали на аутомобилима. Велика множина грађанства окупила се око Господара, који је присутне тјешао, учествујући с њима заједно у њиховој жалости, у њиховом огорчењу и осуди недостојног начина ратовања, којим се служи наш непријатељ. На средини главног пазара, на најживљем мјесту, на раскрсници улице Краља Николе, гдје су пале и експлодирале три бомбе и покосиле толике невине животе, Господар је застао и дуго разговарао са народом. Распитивао се о свијема појединостима несреће, о броју жртава, о мртвима, тешко рањенима, породицама њиховим и материјалним штетама експлозије. Савјетовао је народу да се чува, да се без велике нужде не излаже опасности, са којом се не можемо борити успјешно, пошто у овоме случају не

располагамо истим оружјем као и непријатељ. Треба се склањати у поуздана склоништа и не очекивати долазак аероплана у великим скуповима на потпуно незаштићеним мјестима. Особито ваља чувати жене и дјецу. Иза тога је Господар обишао болнице, у којима су смјештени рањени од бомба. Све их је тјешао и дуго се са сваким рањеником разговарао. Сиротне је богато даривао, њихову дјецу грлио и тјешао а љекарима и болничарима препоручио да их пазе и његују. Насљедник је за то вријеме прегледао домове погођене од бомба. Домаће је тјешао и питао их о појединостима експлозије. Погођене су три куће. Кровови, горњи спратови су сасвијем разрушени. Резултат је експлозије ужасан. У једној кући за вријеме експлозије, под кровом, на првом спрату, били су у соби мајка и дијете. Пуким случајем обоје су спасени, ма да је око њих учињена пустош. Многе су жртве пале од директног удара гвоздене парчади, а многе од силног потреса ваздуха. Дебеле греде на крововима разнесене су као да су биле лака пера. Али ко је био у кућама није страдао. Све су жртве пале на улици, на главном пазару. Ту је било призора, чију слику не би могла описати ни најсавршенија фантазија. Комади од тјелеса далеко су у наоколо летјели као деформна маса. Широки простор био је попрскан невином крвљу жена и дјеце. Гњушање, неизмјерно гњушање, до неба високо, до краја свијета дугачко, мијешало се са проливеном крвљу! То не би учинили Канибали, Хуни и Авари, што је учинила војна управа „цивилизоване“ државе Апостолског Величанства.

Пошто је Насљедник посјетио рањенике у болницама, Господар је кренуо из вароши. Грађанство, необично дирнуто Краљевом и Насљедником милостивом пажњом у огромном броју их је испратило са изразима завањаности на лицу. Према потоњем попису, број жртава износи: погинулих што на мјесту, што касније од тешких рана 26, а рањених 67.

Високо одликовање. Царско-Руски Војни Агент на Цетињу, г. генерал Н. М. Потайов, примио је из Петрограда вијест, да га је Његово Императорско Величанство Цар Никола благоизвољно одликовати, у знак признања, *орденом Св. Станислава I. степена*. У току свога дугогодишњег боравка у Црној Гори, коју је својим радом и љубављу истински задужио, г. Потанов је задобио опште симпатије, па нема сумње да ће се његово одликовање поздравити топло са свију страна у нашој отаџбини. — Срдачно честитамо!

Личне вијести. Министар Унутр. Дјела г. Саво П. Вулетић отпутовао је на дан подгоричке несреће на Ријеку, одакле је у пратњи Њ. Величанства обишао Подгорицу и жртве ниског аустројског напада на мирно грађанство. — Министар Иностранних Дјела, г. Петар Пламенац налази се од јучер службеним послом на Ријечи.

Државни Одбор за сузбијање заразе. На пријаву о једном сумњивом случају обољења у капетанији Пјешивачкој, кренуо се са Цетиња предсједник Државног Одбора г. министар Гаврило Церовић са шефом санитета, начелником госп. Др. Огњеновићем у извиђај. Утврђено је, да нема бојазни од заразе пјегавог тифа и да се у поменутом случају ради о болести сасвим друге природе. Представницима Државног Одбора придружио се по позиву и г. Д-р Пера; љекар са Данилов-града у циљу, да заједнички предузму преглед ци-

јеле пјешивачке капетаније, последица је г. Пера упућен да прегледа и Вражегрмску, Павковићску и П. тружинску капетанију. Успјех тог прегледа био је врло повољан: утврђено је да је здравствено стање у главном нормално, да о пјегавом тифу нема ни помена и да су предохране мјере у будном одржавању од стране власти. Једина је у тим крајевима у јачем облику раширен дјечји фрус (морбили), има и по који изоловани случајеви обичног трбушног тифа, који код нас готово стално налази.

Из извјештаја, које обласни кари или управне власти свакодневно упућују Санитету или Државном Одбору, види се, да пјегава тифа још ни у једном случају није пренесен у област старе Црне Горе. Има га једино у новим крајевима и то: у Пљевљима, Пећи и Чајничу, али ни ту није узео ширих размјера. Дневна стања заразе износило на дан 24. марта:

у Пљевљима: 39;
у Пећи: 48 (15 сумњивих) и
у Чајничу: 1.

Смртност је врло незнатна, да на сто не долазе ни 3 случаја.

Знаменит проналазак. Професор физике на овдашњој Великој Гимназији, пронашао је аутоматски телеметар, т. ј. апарат за лако, брзо и сигурно мјерење даљина. Показује, који су ових дана извођаци на основу специјалних карата означеним тригонометријским табелама, довели су до ванредних резултата. На растојању од 8.575 метара било је разлике у мјерама само 4½ метра. Апарат је врло једноставан, а разликује се од досадашњих телеметара у томе, да су све даљине до 28 километара на њему обиљежене и могу се прочитати без икаквих помоћних таблица или посебног обрачунавања. Апарат је израђен у нашој Војној Оружној Радионици, а биће употребљен и у нашој војсци, јер га у ту патриотску сврху једини радио уважени проналазник. — Срдачно поздрављамо овај проналазак у нашој отаџбини.

„Општински Гласник.“ Цетињска општина покренула је издавање свога званичног органа у намјери да своја и министарска наређења сведе у потребан пријеглед. Лице су дужне претплаћивати све трговачке и занатлијске радње, о којима има највише наредаба, а грађанство ће га примати у ограниченом броју бесплатно.

† Димитрије Пејовић — Магазински секретар кр. срп. Министарства Иностранних Дјела, умро је послједице кратке болести у Нишу. Покојник је био син капетана Вука Пејовића са Цеклина. Школовао се у Србији, а за тим у Паризу, одакле је ступио у српску државну службу, у којој је остао као ревностни чиник до краја свог младог живота. Његова мајка завјештала је све своје имовине, послије смрти, фонду сиромашних ђака медицинског факултета Београду. Покојник Димитрије, као бивши министар финансија Краљевине Српске, који је остао без паре, примио је уз своје име Пејовић још и Магазиновић, а да тиме није престао потомком својих заслужних предака Црној Гори.

Њама му земља и вјечан помен!

ОГЛАСИ

У недјељу 29. марта, у 11 сати прије подне — даваћу **четвороданшњи помен** мојој непрежаљој супруги

† МАШИ

на новом гробљу. — Са овим извјештавам сроднике, кумове и пријатеље.

Цетиње, 24. марта 1915.
(1,2) Петко Пајовић